

No agrīnās intervences līdz ilgtermiņa atbalstam: pakalpojumu attīstība un perspektīvas

Rimma Beļikova
BKUS Metodiskās vadības centra un pediatrijas
jomas vadītāja

Bērnu klīniskā
universitātes
slimnīca

Valsts apmaksātu veselības aprūpes pakalpojumu bērniem ar autiskā spektra traucējumiem (AST) ieviešanas laika grafiks un agrīnā intervence.

Jauna pakalpojuma ieviešanas shēma

Pakalpojuma
definēšana

Finansējuma
piešķiršana

Izmaiņas
normatīvajos
aktos

Pakalpojuma
sniedzēju
atlase

Pakalpojumu
sniegšanas
uzsākšana

2021.gada
septembris

Saeimas lēmums piešķirt līdzekļus no 2022.gada AST agrīnai intervencei.

No 2022.gada

Metodiskais līgums ar Bērnu klīnisko universitātes slimnīcu (BKUS) par pakalpojuma satura izstrādi.

2022.gada
septembris

BKUS uzsāk sniegt agrīnās intervences pakalpojumus.

Līdz 2023.gada
februārim

BKUS izstrādā un nosaka prasības pakalpojumu sniedzējiem, lai nodrošinātu vienāda līmeņa pakalpojumus visās ārstniecības iestādēs.

Līdz 2023.gada
jūnijam

Nacionālais veselības dienests veic pakalpojumu sniedzēju atlasi.

2023.gada
jūnijā

7 pakalpojumu sniedzēji nodrošinās agrīnu intervenci bērniem ar AST un nākotnē pakalpojumu sniedzēju tīkls tiks paplašināts (šobrīd turpinās līgumu slēgšanas process).

Pakalpojumu saņēmēju mērķa grupa

Bērni līdz 3 gadiem

ir AST
simptomātika vai
jau ir noteikta
AST diagnoze
(F84)

kavēta attīstība
sociālās prasmēs
un vēl vismaz 1
attīstības jomā

iepriekš nav
saņemts agrīnās
intervences
pakalpojums

Bērni no 4-6 gadiem (ieskaitot)

ir AST
simptomātika

nav AST
diagnozes (F84)

kavēta attīstība
sociālās prasmēs
un vēl vismaz 1
attīstības jomā

iepriekš nav
saņemts agrīnās
intervences
pakalpojums

- lielā motorika;
- sīkā motorika;
- valoda/komunikācija;
- pašaprūpe/sadzīves aktivitātes;
- izziņa-uztvere;

Intervences posmi

Attīstības spēju un
prasmju
izvērtēšana

Terapijas plāna sastādīšana

Terapijas plāna
īstenošana

Terapijas plāna un
terapijas pārraudzība

Bērna attīstības, spēju un prasmju izvērtēšana

Attālināta konsultācija - anamnēzes ievākšana (bērnu psihiatrs, ergoterapeits, audiologopēds).

Klātienēs vizīte – prasmju un spēju novērtēšana:

- Bērnu psihiatrs, ergoterapeits, audiologopēds – novērtē kopā vienlaicīgi
- Fizioterapeits un ABA terapeits – vērtē individuāli
- ADOS un MFAD – nosūta ārsts pēc nepieciešamības

Terapijas plāna sastādīšana un īstenošana

- Sapulcē pārrunā katru gadījumu un nosaka tālāko terapijas nepieciešamību – speciālistu, nodarbību skaitu.
- Grafika sastādīšana ģimene sadarbojas ar aprūpes māsu
- Tiek ņemtas vērā vecāku vēlmes un iespēju robežās pielāgoti grafiki vecāku iespējām
- Nodarbības dienas pirmajā pusē
- Vidēji divas nodarbības dienā, divas reizes nedēļā
- Līdz 20 nodarbībām pie katra speciālista

Terapijas plāna pārraudzība un AI pakalpojuma noslēgums

- Iknedēļas sanāksmēs tiek pārrunāti aktīvie gadījumi, ja nepieciešamas izmaiņas terapijas plānā.
- Ārstu starpvizīte.
- Rekomendācijas un slēdzieni no visiem speciālistiem.
- Noslēguma vizīte pie ārsta.
- Dinamiskā novērošana

AI pēctecība! – LM sektors

Nosūtījumā norādīt simptomātiku t.sk.

- Attīstības regress;
- Kavēta valodas attīstība;
- Acu kontakts, atsaukšanās uz savu vārdu, stereotipijas;
- Sadarbība ar citiem, socializēšanās;
- Spēlēšanās.

Kopsavilkums

- Nosūtījumu izsniegt ar pamatojumu, īsi aprakstot simptomus, kuri norāda uz psihiskās attīstības traucējumiem – AST pazīmes.
- Pakalpojumu ir iespējams saņemt vienu reizi.
- Uzsvars uz bērniem bez diagnozes vai ar nesen uzstādītu diagnozi
- Pakalpojumu iespējams saņemt ne tikai BKUS

Valsts apmaksātais ADOS tests – pakalpojuma sniedzēji

Ārstniecības iestādes, kuras sniedz autiskā spektra diagnostiku (ADOS)			
Teritoriālā nodaļa	Ārstniecības iestādes nosaukums	Adrese	Telefona numurs pierakstam
Kurzeme	Ilzes Embrikas ārsta prakse	Atpūtas iela 16, Ventspils, LV-3601	20214402
Kurzeme	Piejūras slimnīca	Jūrmalas iela 2, Liepāja, LV – 3401	26120919
Latgale	Daugavpils psihoneiroloģiskā slimnīca	L.Dārza iela 60/62, Daugavpils, LV-5417	65402240
Latgale	Ludzas medicīnas centrs	Raiņa iela 43, Ludza, Ludzas novads, LV-5701	65707093
Rīga	Bērnu klīniskā universitātes slimnīca	Juglas iela 20, Rīga	80708866
Rīga	Salaspils veselības un sociālās aprūpes centrs	Lauku iela 6/1, Salaspils	27044808
Rīga	Biedrība "Nepaliec viens"	Mārupes iela 14a, Rīga, LV-1002	26191333
Vidzeme	Strenču psihoneiroloģiskā slimnīca	Valkas iela 11, Strenči, Valmieras novads, LV-4730	25480548; 25480540
Vidzeme	Bērnu psihoneiroloģiskā slimnīca "AINAŽI"	Valdemāra iela 46, Ainaži, Limbažu novads, LV-4035	64024971; 28351451
Zemgale	Slimnīca Ģintermuiža	Filozofu iela 69, Jelgava, LV-3008	63022770; 63007495; 26164021
Zemgale	Aizkraukles slimnīca	Bērzu iela 5, Aizkraukle, Aizkraukles novads, LV-5101	65133875; 65133870
Zemgale	Ogres rajona slimnīca	Slimnīcas iela 2, Ogre, Ogres novads, LV-5001	20388403

**Bērnu klīniskā
universitātes
slimnīca**

AI pakalpojuma sniedzēji

Ārstniecības iestādes, kuras sniedz agrīno intervenci pacientiem ar autiskā spektra traucējumiem vai aizdomām par to			
Teritoriālā nodaļa	Ārstniecības iestādes nosaukums	Adrese	Telefona numurs pierakstam
Kurzeme	TALSU VESELĪBAS CENTRS	Voldemāra Ruģēna iela 4, Talsi, Talsu novads, LV-3201	63223366
Latgale	Daugavpils psihoneiroloģiskā slimnīca	L.Dārza iela 60/62, Daugavpils, LV-5417	65402240
Rīga	Bērnu klīniskā universitātes slimnīca	Juglas iela 20, Rīga	80708866
Rīga	RSU ambulance	Dzirčiema iela 16, Rīga	67409178
Rīga	Rīgas veselības centrs	Mežrozīšu iela 43 - 1, Rīga, LV-1016	62888802
Rīga	Rīgas veselības centrs	Imantas 8.līnija 1, k-1, Rīga, LV-1083	62888804
Rīga	Rīgas veselības centrs	Kaņiera iela 13, Rīga, LV-1063	62888806
Rīga	Biedrība "Nepaliec viens"	Mārupes iela 14a, Rīga, LV-1002	26191333
Vidzeme	Bērnu psihoneiroloģiskā slimnīca "AINAŽI"	Valdemāra iela 46, Ainaži, Limbažu novads, LV - 4035	64024971; 28351451
Zemgale	Slimnīca Ģintermuiža	Filozofu iela 69, Jelgava, LV-3008	63022770; 63007495; 26164021
Zemgale	Bauskas slimnīca	Dārza iela 7/1, Bauska, Bauskas novads, LV3901	22097293

**Bērnu klīniskā
universitātes
slimnīca**

Vajadzības turpmāk...

Iespējamie risinājumi un izmaiņas

1. **Mainīt AI fokusu uz vecāku mediētu AI**, veicinot vecāku zināšanas un prasmes.
2. **Uzlabot vecāku informētību**: skaidri definēta informācija par AI pakalpojumu pieejamību, vienkāršota pieteikšanās.
3. **Speciālistu kapacitātes stiprināšana**: vairāk iespēju supervīzijām, profesionālajai attīstībai un izdegšanas riska mazināšanai.
4. **Vienota novērtēšanas sistēma**: skaidri kritēriji bērnu izvērtēšanai un terapijas progresam.
5. **Efektīvāka rindas pārvaldība**: e-nosūtījumu ieviešana, centralizēta rindas pārvaldība.
6. **Stiprināt sadarbību starp speciālistiem**: starpdisciplināras komandas, kopīgas apmācības un pieredzes apmaiņa.
7. **Vecāku psihoemocionālais atbalsts**: atbalsta grupas, psihologa konsultācijas, informācijas un resursu nodrošināšana.
8. **AI pielāgošana bērniem ar dažādām vajadzībām**: vairāk elastības kritērijos, lai novērstu bērnu "izkrišanu" no sistēmas.
9. **Finansējuma un materiāltehniskās bāzes uzlabošana**: ilgtermiņa stratēģija AI attīstībai.

CST apmācības jūnijā

- Aprūpētāju prasmju apmācības - Caregiver skills training (CST)
- Mērķis: apmācīt speciālistus, kuri spēs un pratīs sniegt atbalstu bērnu ar neiropsihiskās attīstības traucējumiem aprūpētājiem bērna prasmju uzlabošanas līdzdalības procesā.
- Agrīnās intervences pakalpojumu sniedzēji un citi pārstāvji no Latvijas reģioniem, kuri strādā ar bērniem un viņu ģimenēm, kurās ir bērni ar attīstības traucējumiem.
- Zināšanu apguve 02.06-06.06 no plkst. 13:30-16:00.
- Treneru praktisko prasmju apmācība - 2025. gada 9.06-13.06.

Paldies!

Bērnu klīniskā
universitātes
slimnīca

